

оборотних засобів суттєво відрізняється через принципові відмінності за характером участі запасів у виробничому процесі. Зростання ефективності означає збільшення ефекту на одиницю витрат, що дозволяє при наявних ресурсах виробляти більше продукції. Це дуже важливо для підприємства у зв'язку із постійним в останні роки зростанням цін на матеріально-технічні ресурси для сільського господарства. Таке подорожчання, в свою чергу, призвело до значного зростання собівартості сільськогосподарської продукції та оборотних активів власного виробництва.

Рівень забезпеченості сільськогосподарських підприємств виробничими запасами є одним із найважливіших економічних факторів, які характеризують виробничі можливості підприємства. За допомогою цих показників можна встановити внутрішні резерви підвищення ефективності виробництва.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Наказ № 246 від 20.10.1999 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
2. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б.– [2-е изд. исправ]. – М.: Инфра, 1998. – 479 с.
3. Герасим П.М. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей: навч. посіб. / Герасим П.М., Кізіма А.Я., Забчук В.Д. та ін. – Тернопіль: АСтон, 2000. – 288 с.
4. Кодацька Т.Л. Економіка підприємства: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка підприємств різних типів» / Укладач Кодацька Т.Л. – Кривий Ріг. – 2012. – 174 с.
5. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / Г.В. Нашкерська – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
6. Пужай-Черета А.М. Ефективність використання оборотних засобів сільськогосподарських підприємств: управлінський аспект / Пужай-Черета А.М. // Агросвіт № 16, 2013 – С. 61.

Артюх О. В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

Кукава Л. В.

студентка

*Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна*

НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ПОДАТКОВОМУ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Проблема гармонізації підходів до нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку досліджується науковцями і практиками – економістами з моменту набранням чинності регулюючих нормативно-правових актів. Такими документами в бухгалтерському обліку

слід вважати Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО) 7 «Основні засоби», в обліку у системі оподаткування – Податковий кодекс України (далі – ПКУ). Варто відмітити, що введення в дію ПКУ суттєво наблизило податковий облік до бухгалтерського у частині нарахування амортизації необоротних активів, зокрема, основних засобів, однак уникнути протиріч між бухгалтерським та податковим обліком все ж не вийшло.

Огляд наукових публікацій останніх років показав що, ряд вчених та науковців досить плідно досліджували проблематику нарахування амортизації в підсистемах обліку.

Так, у роботі Приходько І.П. досліджувалися методи нарахування амортизації в бухгалтерському обліку з урахуванням вимог ПКУ [9].

В дослідженнях Максимової В.Ф., Артюх О.В. розкривалися особливості обліку у системі оподаткування [8].

У працях Очеретько Л.М., Кірсанової Т.О., Огійчук М.Ф., Лінник В.Г., Моссаковського В.Б визначалися напрямки гармонізації податкового та бухгалтерського обліку основних засобів [4; 7].

Нормативно-правова специфіка нарахування амортизації основних засобів досліджувалася у роботі Потриваєвої Н.В. [6].

Проте і досі залишаються невирішеними проблемні питання стосовно визначення об'єкта амортизації; вартості, яка амортизується; строків експлуатації основних засобів; методів нарахування амортизації в підсистемах обліку, що уможливорює подальший науковий пошук у цьому напрямку.

Метою написання даної статті є дослідження обліку амортизації основних засобів із зосередженням уваги на найбільш принципових відмінностях її нарахування в облікових підсистемах.

Амортизація (англ. «amortization», ісп. «amortizacion», що означає «погашення») – це процес наступного відшкодування поступового знецінення необоротних активів (основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів) під впливом фізичного або морального зношування протягом строку їх корисного використання (експлуатації), шляхом відрахування визначених грошових сум розрахованих відповідно до обраного методу амортизації, які включаються до собівартості виробленої за їх допомогою продукції (робіт) або послуг [4, с. 44].

За вимогами пп. 14.1.3, п. 14.1, ст. 14 ПКУ та п. 4 П(С)БО 7 «Основні засоби» амортизацією називається систематичний розподіл вартості, що амортизується протягом строку їх корисного використання. Але існує різниця у визначенні об'єктів, що амортизуються: у податковому обліку – це основні засоби, інші необоротні та нематеріальні активи, у бухгалтерському – це необоротні активи [1; 2].

Узагальнимо інші спільні та відмінні риси нормативно-правової регламентації в підсистемах обліку при нарахуванні амортизації необоротних активів, зокрема, основних засобів (табл. 1).

Наведена інформація у таблиці 1 показує, що основні засоби та інші необоротні активи у податковому обліку класифікуються за 16 групами, що

значно наближує таку класифікацію до бухгалтерської, яка у свою чергу складена згідно з Державним класифікатором України «Класифікатором державного майна».

Таблиця 1

Амортизація основних засобів у підсистемах обліку: порівняльний аспект

Категорія	Бухгалтерський облік	Податковий облік
01	02	03
Вартісний критерій основних засобів (ОЗ)	Якщо первісна вартість об'єкта, введеного в експлуатацію з 01.09.15р. менше 2500 грн., то об'єкт вважається малоцінним необоротним матеріальним активом (МНМА). При вартості від 2500 до 6000 грн. об'єкт вважається МНМА або ОЗ, при вартості 6 000 грн. і вище об'єкт вважається ОЗ	Якщо первісна вартість об'єкта, введеного в експлуатацію з 01.09.15р. менше 6000 грн., то він не входить до складу ОЗ (ст. 138, 141 ПКУ не застосовуються). Якщо вартість об'єкту складає 6000 грн. і вище, то об'єкт вважається ОЗ (ст. 138 ПКУ)
Класифікація необоротних активів	9 груп основних засобів та 7 груп інших необоротних матеріальних активів (п.5 П(С)БО 7)	16 груп основних засобів та інших необоротних матеріальних активів (пп. 138.3.3, п. 138.3, ст.138 ПКУ)
Методи нарахування амортизації	5 методів амортизації для ОЗ: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий (п. 26 П(С)БО 7) та 4 методи амортизації для МНМА і бібліотечних фондів: прямолінійний, виробничий, 50%, 100% (п. 27 П(С)БО 7)	Аналогічні методи нарахування амортизації відповідно до п. 26 П(С)БО 7, крім виробничого методу (пп. 138.3.1, п. 138.3, ст. 138 ПКУ)
Не нараховується амортизація на об'єкти	Земельні ділянки, незавершені капітальні інвестиції, природні ресурси (п. 22 П(С)БО 7)	Земельні ділянки, природні ресурси (п. 138.3.3. ПКУ)
Строк корисного використання	Встановлюється підприємством самостійно (п. 23 П(С)БО 7)	Встановлені мінімально допустимі строки амортизації ОЗ (пп. 138.3.3, п. 138.3, ст. 138 ПКУ)

Категорія	Бухгалтерський облік	Податковий облік
01	02	03
Амортизація невиробничих ОЗ	Амортизуються невиробничі ОЗ	Не амортизуються невиробничі ОЗ, не підлягають амортизації витрати на їх ремонт та модернізацію
Амортизація безоплатно отриманих ОЗ	Амортизуються безоплатно отримані ОЗ	Амортизуються тільки ті, що були введені в експлуатацію після 01.01.2015р.
База для нарахування амортизації (вартість що амортизується)	Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості (п. 4 П(С)БО 7).	З 01.09. 2015р. амортизації підлягає балансова вартість ОЗ, яка сформована станом на 31.12.2014р. без застосування індексації ОЗ та переоцінки ОЗ, нарахованої згідно ПСБО або МСФЗ (п.138.3, ст.138 ПКУ)
Термін нарахування	Щомісячно	Щоквартально

Джерело: побудовано автором з використанням [1; 2]

Також треба зазначити, що після внесення змін у ПКУ, які діють з 01.09.2015 р., для визначення об'єкту ОЗ або МНМА вирішальним критерієм є дата введення об'єкту в експлуатацію, тобто, якщо об'єкт отримано до 01.09.2015 р., а вводиться в експлуатацію вже після цієї дати, то на момент введення в експлуатацію працює вартісний критерій – 6000 грн.

Отже, проведене дослідження з питань визначення принципів відмінностей у визначенні амортизації необоротних активів, зокрема, основних засобів, в облікових підсистемах показує, що зміни в податковому законодавстві за період з 2011 р. по 2015 р. значно підвищили рівень гармонізації бухгалтерського та податкового обліку. Саме через наявність майже стовідсоткового збігу у класифікації основних засобів, ідентичність методів нарахування амортизації (за винятком виробничого методу, що не передбачений у податковому обліку), а також вирішення багатьох спірних питань стосовно методики нарахування амортизації відбулося наближення правил в облікових підсистемах. Проте залишаються ряд суттєвих відмінностей, як-то: у податковому обліку не нараховується амортизація на невиробничі основні засоби та ті, що не використовуються в господарській діяльності; регламентація мінімально допустимих строків корисного використання та деякі інші.

Не можна не відзначити, що розпочате дослідження сприятиме продовженню наукового пошуку в заданому напрямку.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-17 (із змінами і доповненнями станом на 01 серпня 2016 року відповідно до Закону України № 902-VIII). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. за № 288/4509 (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
3. Круш П.В. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: навч. посіб. / П.В. Круш, О.В. Клименко, В.І. Подвігіна, В.О. Гулевич. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.
4. Очеретько Л.М. Напрямки гармонізації податкового та бухгалтерського обліку основних засобів / Л.М. Очеретько // Інноваційна економіка 3'2013[41]. – С. 297–299. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/inek/2013_3/297.pdf
5. Потриваєва Н.В. Нормативно-правові особливості та проблемні аспекти обліку основних засобів / Н.В. Потриваєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2015. – Вип. 1. – С. 49–57. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.mnau.edu.ua/statti/2015/n82v1r2015Potryvaieva.pdf>
6. Брік С. В. Особливості обліку необоротних активів після 1 січня 2015 року/ С.В. Брік, Н.Ю. Мардус, О.О. Фальченко // Проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 252–257. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2015/728-1448277899.pdf>
7. Кірсанова Т.О. Організація та пропозиції щодо вдосконалення обліку амортизації основних засобів / Т.О. Кірсанова // Вісник СумДУ. Серія Економіка, № 1. – 2010, Том 2. – С. 64–68. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/VSU_ekon/2010_1_2/10ktoaoz.pdf
8. Максимова В.Ф. Облік у системі оподаткування: навч. посібник / В.Ф. Максимова, О.В. Артюх. – Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2013. – 270 с.
9. Приходько І.П. Методи нарахування амортизації в бухгалтерському обліку аграрних підприємств / І.П. Приходько // Ефективна економіка № 4. – 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1922>

Литвин З. Б.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу

Смольницька Н. О.

магістр

*Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

В Україні галузь консалтингових послуг є відносно молодою, але достатньо перспективною. За оцінками фахівців, ємність консалтингового ринку України оцінюється у 200 млн. дол. США, що у співвідношенні до ВВП значно перевищує аналогічний показник Російської Федерації, однак знаходиться нижче середньої частки у ВВП для країн Європи. Тим не менше, російський ринок є більш показовим завдяки своїй масштабності.